

INOVACIJSKI PROJEKTI V OTROŠKEM VRTCU ŠMARJE PRI JELŠAH

Marjetka Žnidarec, dipl. vzgojiteljica, JZ Otroški vrtec Šmarje pri Jelšah

V Otroškem vrtcu Šmarje pri Jelšah preko različnih projektov na ravni vrtca namenjamo precej časa ustvarjalnosti in inovativnosti. V ta namen izvajamo celoletne projekte, ki vsakodnevno bogatijo naše otroke in vse zaposlene. Pri izvajanju projektov se povezujemo tudi s starši, ki nam pridno pomagajo pri oblikovanju različnih kotičkov, se vključujejo v vzgojno delo in prinašajo v vrtec različne materiale. Inovacijske projekte izvajamo po vseh enotah in dislociranih oddelkih. Strokovni delavci projekte načrtujejo, nadgrajujejo in si izmenjujejo dobro prakso na strokovnih aktivih, ki jih izvajamo trikrat na leto oz. po potrebi. Medsebojno sodelovanje in izmenjava izkušenj potekata tudi preko elektronske pošte. Strokovni delavci dobijo povratno informacijo o svojem delu tudi na osnovi hospitacij, ki jih ravnateljica izvaja po vseh oddelkih, večkrat na leto.

V prvem delu prispevka predstavljam Otroški vrtec Šmarje pri Jelšah in nekaj teoretičnih izhodišč v povezavi z ustvarjalnostjo in inovativnostjo v vrtcu, v drugem delu prispevka pa praktično izvajanje inovacijskih projektov na ravni vrtca, od šolskega leta 2015/2016 dalje.

UVOD

JZ Otroški vrtec Šmarje pri Jelšah s svojo izobraževalno-vzgojno-varstveno dejavnostjo uresničuje in zagotavlja potrebe po izobraževanju, vzgoji in varstvu predšolskih otrok. Je javni vrtec in izvaja javno veljavni program. Vrtec se nahaja na osmih lokacijah in šteje 26 oddelkov, ki jih obiskuje skoraj 500 otrok.

Zaposleni v Otroškem vrtcu Šmarje pri Jelšah si prizadevamo in se zavzemamo za boljši notranji razvoj vrtca, saj le tako prispevamo k večji kvaliteti dela in življenja v vrtcu. K uresničevanju le-tega nas vodi naša skupna vizija vrtca: »Stopamo v boljši jutri, z roko v roki, z otroki, starši in sodelavci.«

Naj predstavim posamezne elemente vizije in nanje nanašajoče se dejavnosti oz. karakteristike:

- Stopamo v boljši jutri: pozitivni, z nasmehom na obrazu, polni novih idej, razigrani, prizadevni, iskreni, prijazni, pripravljeni sprejemati drug drugega;
- z roko v roki: zaposleni – otroci – starši; sodelovanje; pomoč; povezovalni duh; vključevanje zunanjih sodelavcev; dobro sodelovanje tandema, tima, trakta; opogumljanje drug drugega; prilagajanje drug drugemu;
- z otroki: varno okolje; kvalitetno strokovno delo; želja in hotenje, prislusniti individualnim potrebam vsakega posameznika; sprejemanje; doslednost; spoštovanje; ljubeznivost; odkritost; sočutnost;

kreativnost;

- s starši: spoštovanje; avtonomnost; komunikativnost; veselje; sprejemanje; sodelovanje; prijaznost; zaupanje, empatija; popolnanska druženja v okviru vrtca.
- in s sodelavci: spoštovanje; strpnost; razumevanje; odkritost; pravilna komunikacija; zaupanje; dobronamerna kritika; sprejemanje drugačnosti; iskanje pozitivnih lastnosti; delovati za dobrobit otrok; znati pohvaliti drug drugega.

Zaposleni v Otroškem vrtcu Šmarje pri Jelšah se zavedamo, da potrebujejo otroci za razvoj spodbudno in raznoliko učno okolje ter njihovim spretnostim in razvoju prilagojene različne dejavnosti, katere jim med drugim ponujamo tudi preko inovacijskih projektov na ravni vrtca.

USTVARJALNOST

Pojem ustvarjalnosti opredeljuje več teorij, tako da je težko zapisati eno samo definicijo ustvarjalnosti. Vprašanje ustvarjalnosti je ključno, osrednje vprašanje v življenju posameznika, naroda in celotnega človeštva. Posameznik lahko najde osebno izpolnitev šele v ustvarjalnem oblikovanju sveta in svojih odnosov z drugimi ljudmi. Identiteta naroda temelji na ustvarjalnosti posameznikov, ki ga sestavljajo (Makarovič 2003, 22).

Posameznik lahko najde osebno izpolnitev šele v ustvarjalnem oblikovanju sveta in svojih odnosov z drugimi ljudmi.

Na ustvarjalnost posameznika vplivajo mnogi dejavniki, med njimi velja izpostaviti predvsem družino, družbo in tudi izobraževalne institucije, v katerih se posameznik izobražuje. Družina je najpogosteje izpostavljena kot glavni dejavnik razvijanja otrokove ustvarjalnosti. Miller (1979, v Jaušovec 1987) dejavnik družine deli v dve skupini: položaj družine in družinsko vzgojo. V prvo sodijo: socialno-ekonomski položaj družine, število otrok, vrstni red rojstev, poklic staršev, vpliv nepopolne družine, položaj otroka v družini glede na brate in sestre ipd. V drugo skupino pa sodijo odnos staršev do otrok, vzgojni stil matere in očeta, nadzor staršev nad otrokom ipd. Jaušovec (1987) meni, da je tudi v družini potrebno ustvariti klimo, kjer otrok lahko svobodno, enakopravno in odgovorno deluje.

Po večini teorij ustvarjalnosti so otroci visoko ustvarjalni in imajo veliko zmožnosti za domišljijo, eksperimentiranje in raziskovanje okolja. Da je ustvarjalnost značilna človeška lastnost, sposobnost in dejavnost, med drugimi omenja tudi Kovačeva (2003), ki raziskuje spodbujanje ustvarjalnosti otrok in vzgojiteljev v vrtcu. V svojem prispevku za ustvarjalnost v predšolskem obdobju postavlja reprezentativen okvir, ki ustvarjalnost definira glede na posamezne vidike proučevanja in izražanja.

Skozi teorije povzame ustvarjalnost kot:

- dejavnost, lastnost mišljenja;
- osebnostno potezo;
- sposobnost iskanja, odkrivanja in razvijanja idej ter reševanja problemov;
- sposobnost preoblikovanja gradiva, informacij in situacij na nove načine (Kovač 2003, 169–170).

Kot temeljno značilnost ustvarjalnosti navede divergenco v razmišljanju in razpršenost odgovorov (prav tam).

Ustvarjalnost med kurikularnimi načeli

Usmerjanje k ustvarjalnosti zasledimo med naslednjimi kurikularnimi načeli (povz. po Kovač, 2003; Kurikulum za vrtce, 1999, 12–17):

- Načelo demokratičnosti in pluralizma predvideva: »različne metode in načine dela«, »čimbolj pester izbor vsebin in dejavnosti« ter »fleksibilnost v prostorski in časovni organizaciji«.
- Načelo odprtosti kurikuluma, avtonomnosti ter strokovne odgovornosti vrtca in strokovnih delavcev v vrtcu predvideva »ujavljanje različnih posebnosti okolja, otrok ter staršev«, »ujavljanje avtonomnosti vrtca, vzgojiteljev in drugih strokovnih delavcev« ter »prilagajanje različnim spremembam«.
- Načelo omogočanja izbire in drugačnosti predvideva, da je vzgojitelj/ica ustvarjalna/lna pri ponudbi ustreznih vsebin (pestra ponudba različnih sredstev, materialov, igralnih in raziskovalnih dejavnosti) in da zagotavlja pozitivna stališča in ravnanja, ki spodbujajo k toleranci in sprejemanju drugačnosti.
- Načelo uravnoteženo pristopa predvideva, da je »cilj učenja v predšolski dobi sam proces učenja, katerega cilj niso pravilni in nepravilni odgovori, temveč spodbujanje otrokovih lastnih (simbolnih, fantazijskih in domišljjskih) strategij dožemanja, izražanja, razmišljanja itn., ki so zanj značilne v posameznem razvojnem obdobju«.
- Načelo aktivnega učenja in zagotavljanja možnosti verbalizacije in drugih načinov izražanja predvideva »stalno skrb za zagotavljanje udobnega in spodbudnega okolja /.../ ter upoštevanje otrokovih samoiniciativnih ponudb«, »razvijanje občutljivosti in zavesti o problemih« ter »spodbujanje ter navajanje na uporabo različnih

strategij in pripomočkov pri iskanju odgovorov«.

INOVATIVNOST

Inoviranje je povezano s procesi pridobivanja česar koli novega, kar z reševanjem problemov postane koristno. Morgan meni, da so inovacije dobre ideje, vendar hkrati zajemajo celoten proces, ki vključuje nastanek, razvijanje in uresničitev ideje. Inovatorji so navadno predani delu, ki ga imajo radi in se z njim identificirajo tudi na osebni ravni. Inovacije ne nastanejo čez noč, temveč so rezultat organiziranega, načrtnega in sistematičnega dela (Zirnstein 2012).

Inovacijski projekti v Otroškem vrtcu Šmarje pri Jelšah

V šolskem letu 2015/2016, smo v Otroškem vrtcu pričeli z izvajanjem inovacijskih projektov. Ideja je nastala na pobudo zaposlenih in na pobudo vizije novega vodstva. Vsi skupaj smo bili željni inovacij in sprememb.

Najprej smo pričeli z izvajanjem projekta Inovacijski koticiki, ki smo ga realizirali kar dve šolski leti zapored. Po zaključku projekta lani pa smo se v letošnjem šolskem letu osredotočili na inovacijski projekt Živimo vrednote, ki se je izkazal za zelo pozitivno sprejetega, tako da bomo z njim nadaljevali še eno šolsko leto, oz. vse dokler ne bo postal naš način življenja.

Prav tako smo v letošnjem šolskem letu pričeli z izvajanjem inovacijskega projekta Z gibanjem se učim in razvijam.

Inovacijski projekt na ravni vrtca: Inovacijski koticiki

Inovacijski projekt, poimenovan Inovacijski koticiki, smo si v Otroškem vrtcu Šmarje pri Jelšah zadali kot prednostno nalogo v šolskem letu

V šolskem letu 2015/2016, smo v Otroškem vrtcu pričeli z izvajanjem inovacijskih projektov.

Matematika je igra.

2015/16. Cilj izvedbe projekta je bil razvijanje individualnosti, inovativnosti in ustvarjalnosti pri strokovnih delavcih in otrocih ter dvigovanje kakovostne ravni dela s predšolskimi otroki. Inovacijski koticiki so začeli nastajati meseca novembra 2015. V aktivno izvajanje projekta strokovnih delavcev in otrok so bili neposredno vključeni tudi ostali zaposleni v vrtcu in tudi starši, ki so pomagali pri zbiranju različnega materiala. Koticiki so krasili posamezne trakte vrtca, hodnike in igralnice. Opaziti je bilo mnogo novosti: novih idej, pojavov, zamisli in izdelkov. Nastajanje inovacijskih koticikov je bil proces, pri katerem je potekalo projektno in raziskovalno delo po skupinah. Otroci so s pomočjo strokovnih delavcev uresničevali svoje ideje, izmenjevali pobude, oblikovali osebne in skupne cilje ter uvajali rešitve. V okviru tega projekta je ravnateljica izvedla hospitacije v vseh 27 oddelkih in njena pričakovanja so bila celo presežena. Tako strokovni delavci kakor tudi ostali zaposleni v vrtcu so ponovno dokazali, da se zavedamo svojega poslanstva, ki je: ljubeča skrb za vsestranski razvoj naših otrok.

Kot potrditev tega je bila tudi osrednja tema takratnih aktivov usmerjena v razvoj otrokovih potencialov s pomočjo inovacij. Ker se je projekt izkazal za zelo uspešnega,

smo ga izvajali tudi v šolskem letu 2016/17 – predvsem z namenom, da so imeli otroci priložnost razvijati svojo ustvarjalnost in inovativnost, prav tako pa tudi strokovni delavci. Teme, ki so jih strokovni delavci izvajali po oddelkih, so bile:

- odkrivanje neznanega je raziskovanje,
- moda,
- igra s sencami,
- simetrija, zrcalna slika,
- barve vsepovsod,
- igranje se z odpadnim materialom,
- svet preobrazbe in zabave,
- igranje iger s pravili,
- vaja dela mojstra,
- koticček za preobrazbo, oblačila
- razvijanje matematičnih pojmov in fine motorike,
- pomoč Muci Copatarici v njeni hiši – urjenje drobne motorike,
- mali znanstvenik, eksperimentiranje,
- Slovenija – moj ponos,
- gremo na luno,
- inovacijske dejavnosti – Piki se igra in raziskuje,
- pod medvedovim dežnikom,
- škatla je lahko ...,
- matematika je igra,
- pod prijateljevim dežnikom,
- mešanje snovi z vodo,
- seznanjanje otrok z obliko kroga,
- čutimo jesen,
- koticiki spoznavanja, raziskovanja in razvrščanja,
- plesni koticček,
- mojster Jaka,
- seznanjanje z različnimi snovmi.

V okviru posamezne teme so strokovni delavci z otroki načrtovali številne zanimive dejavnosti in oblikovali koticčke, ki so bogatili naš vrtec ...

Pričakovanja realizacije inovacijskih koticikov so bila presežena že prvo šolsko leto. Naslednje leto pa je bilo opaziti še bistveno nadgradnjo ter ponovno mnogo novih zamisli in idej.

Inovacijski projekt na ravni vrtca: Živimo vrednote

V Otroškem vrtcu Šmarje pri Jelšah se vsi zaposleni zavedamo, da je naše poslanstvo velika popotnica za življenje naših otrok. Vemo, da si je vrednote potrebno privzgojiti z zgledom in ne z besedo, kar je zelo dolgotrajen proces. Ravno v ta namen smo se pred leti vključili v projekt Etika in vrednote v vzgoji in izobraževanju, kjer smo dobili kar nekaj teoretičnega znanja, smernic, spodbude in same motivacije za nadaljnje izvajanje projekta, ki smo ga v letošnjem šolskem letu poimenovali Živimo vrednote. Vsi zaposleni se zavedamo, da se pomembni temelji v otrokovem razvoju postavljajo že v vrtcu in da nosimo velik del te odgovornosti tudi mi, ki smo delček mozaika v življenju naših otrok. Projekt Živimo vrednote izvajamo tako, da imamo vsak mesec poudarek na eni izmed vrednot, za katero

Projekt Živimo vrednote izvajamo tako, da imamo vsak mesec poudarek na eni izmed vrednot, za katero se odloči strokovni tim vrtca

se odloči strokovni tim vrtca. Z vrednoto meseca ravnateljica seznanja vse zaposlene, nato pa strokovni delavci preko oglasnih desk z vrednoto seznanijo tudi starše

in vrednoto vnašajo v svoje delo z otroki, v odnos s starši in v odnos s sodelavci.

Vrednote, ki smo jih spoznavali in razvijali od meseca septembra dalje so bile: sprejemanje drugih, prisluhniti sebi in drugim – sočutnost, hvaležnost, strpnost, kultura – umetnost, ljubezen, zadovoljstvo, ...

Zaposleni v našem vrtcu se zavedamo, da nas vrednote vsakodnevno bogatijo, povezujejo in gradijo našo skupno vizijo vrtca. Z izvajanjem inovacijskega projekta bomo nadaljevali tudi prihodnje šolsko leto.

Inovacijski projekt na ravni vrtca: Z gibanjem se učim in razvijam

Strokovni delavci v vrtcu stremimo k temu, da z otroki vsakodnevno izvajamo različne gibalne dejavnosti na

prostem in v prostoru. Preden smo pričeli aktivno z izvajanjem projekta, smo si delo projekta načrtali po aktivih.

Zavedamo se, da je gibanje eno najpomembnejših področij v otrokovem razvoju. Če otrok to potrebo, poleg ostalih, uspešno zadovoljuje, je vesel in zadovoljen ter se razvija v celovito osebnost. Poleg ohranjanja in krepitve zdravja gibanje vpliva na vsa področja razvoja otroka: telesni, spoznavni, čustveni, socialni razvoj, razvoj govora, osebnosti, intelektualni razvoj. Razvija se 6 gibalnih sposobnosti: moč, gibljivost, koordinacija, hitrost, ravnotežje, preciznost. Posebno pozornost je potrebno nameniti razvoju koordinacije gibanja, gibljivosti in mišični vzdržljivosti ter aerobni zmogljivosti. Gibanje vpliva na zbranost, hitrost odzivanja, nadzor nad samim seboj, zavedanje lastnega telesa, zavedanje

Zavedamo se, da je gibanje eno najpomembnejših področij v otrokovem razvoju.

samega sebe v prostoru, oblikovanje lastne identitete, samospoštovanje, samozavest, krepijo se pozitivni odnosi med vrstniki, v družini, otrok občuti veselje, zadovoljstvo in sproščeno življenje otroka. Pomembno je, da v predšolskem obdobju te elemente vnašamo vsakodnevno. Gibanje naj bo preko igre,

ker v igri otroci uživajo. Strokovnjaki so ugotovili, da vsega, kar otrok zamudi v zgodnjem otroštvu, kasneje ne more več v celoti nadoknaditi (Videmšek, Strah in Stančević, 2001)

ZAKLJUČEK

Zaposleni v Otroškem vrtcu Šmarje pri Jelšah izvajamo svoje poslanstvo resnično s srcem, ki je naš smerokaz. Vsak otrok je edinstven in tega se zelo dobro zavedamo. Otroke vzgajamo in učimo za življenje. Otrokom dajemo bogato popotnico za njihovo nadaljnjo pot.

HVALA, KER STE.

LITERATURA

Bahovec, E., in drugi (1999) *Kurikulum za vrtce*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Jaušovec, N. (1987) *Spodbujanje otrokove ustvarjalnosti*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Kovač, R. (2003) *Spodbujanje ustvarjalnosti otrok in vzgojiteljev v vrtcu – od zahtev prenove k iskanju možnosti izvedbenega kurikuluma*. *Sodobna pedagogika*, let. 54 (št. 3): str. 168–187. Ljubljana: ZDPDS.

Makarovič, J. (2003) *Antropologija ustvarjalnosti*. Ljubljana: Nova revija Videmšek, M., Strah, N., Stančević, B. (2001) *Igrajmo se skupaj*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Zirnstein, E. (2012) Pravni vidiki upravljanja z avtorskimi pravicami na univerzi. *Lexonomica: revija za pravo in ekonomijo*, let. 4 (št. 2): str. 147–161.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

SEZONA
2018 / 2019

PREDSTAVE

PROGRAMI KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE

FESTIVAL LUTKE 2018
(12.–16. SEPTEMBER)

Informacije in rezervacije za skupine
T 01 3000 976
E organizacija@lgl.si

70 LET
LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA